

Rok akademicki:

2017/18

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii WHiDK

Kierunek:

Historia

Specjalność:

turystyka historyczna

Poziom:

studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Antropologia podróży

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot specjalnościowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr zimowy

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 2

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

wykład: dr hab. Leszek Zinkow;

Koordynator sylabusu:

dr hab. Leszek Zinkow

Sylabus dostępny w ramach:

- [Antropologia podróży](#) [na kierunku:] [turystyka historyczna](#) (H_th), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:30h/zo/2ECTS]: dr hab. Leszek Zinkow;

Wymagania wstępne:

Ogólna orientacja w zakresie historii powszechnej, znajomość podstawowych pojęć z dziedziny teorii kultury.

Cele:

Treści kształcenia:

- T_1. Podstawowe definicje i pojęcia antropologii; etymologia, rozwój, nauki pokrewne, metody.
- T_2. Antropologia a biologia, psychologia, filozofia, socjologia, nauki o kulturze, etnologia.
- T_3. Różnorodność kultur i antropologiczne rozumienie kultury. Ewolucjonizm, dyfuzjonizm, funkcjonalizm, liminalność; brytyjska antropologia społeczna, antropologia amerykańska, antropologia francuska, strukturalizm, antropologia interpretacyjna Clifforda Geertza.
- T_4. Istota, sens, cele, sposoby oraz dzieje przemieszczania się ludzi. Dyscyplinarne zaplecze studiów nad podróżą (antropologiczne, kulturoznawcze, historyczne, filologiczne, polityczne, ekonomiczne, geograficzne).
- T_5. Problematyka antropologii podróży a fenomeny kontaktów międzykulturowych w aspektach historycznych, społecznych, religijnych, filozoficznych i politycznych.
- T_6. Antropologia podróży w układzie przekrojowym oraz problemowym.
- T_7. Recepcja i konsumpcja rzeczywistości podróżniczej jako praktyka i wyobrażenie w klasyfikacji Johna Urry'ego: spojrzenie romantyczne, spojrzenie kolektywne, przelotne spojrzenie widza, spojrzenie religijne, spojrzenie ekologiczne.
- T_8. Postrzeganie podróży według Erika Cohena: rekreacja, odmiana, doświadczanie, eksperymentowanie, penetracja egzystencjalna.
- T_9. Zjawiska o charakterze kulturowym w aspekcie podróży; fenomen „innego” obcość i egzotyzacja.
- T_10. Kontakt międzykulturowy jako doświadczenie o charakterze intelektualnym, estetycznym, etycznym, aspekty turystyki, post-turystyka.
- T_11. Definicje, przeszłość podróży i turystyki oraz historia badań. Podróż a kolonializm; relacje centrum - peryferia.
- T_12. Podróżnicze adaptacje przeszłości, historia w doświadczeniu podróżniczym. Kategorie i doświadczanie autentyczności. Miejsca i nie-miejsca.
- T_13. Muzeum jako atrakcja i produkt turystyczny. Wspomnienia, pamiątki, przedmioty, fotografie. Jedzenie i turystyka kulinarna.
- T_14. Etyczny wymiar turystyki i podróży. Popkultura a turystyka i podróż współczesna. Event turystyczny. Od podróżnika i turysty do post-turysty.

Efekty kształcenia:

Wiedza: student/ka pozna podstawowe definicje oraz pojęcia teoretyczne i metodologiczne antropologii kulturowej, zwłaszcza w szczególnym kontekście tytułowego zagadnienia przedmiotu, będzie orientować się w referencyjnej literaturze.

Umiejętności: student/ka będzie potrafił/a wykorzystać zdobytą wiedzę do analizy/dyskusji (merytoryczne argumentowanie, formułowanie wniosków) wokół różnych aspektów oraz problemów różnorodności i odrębności kultur oraz strategii ich recepcji.

Kompetencje: student/ka będzie dostrzegał/a potrzebę krytycznego percypowania uwarunkowań kulturowych w ich różnorodności. Będzie doceniał/a tradycję i dziedzictwo poznawanych obszarów kulturowych w kategoriach współodpowiedzialności.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

- M_1. Wykład z elementami dyskusji.
- M_2. Prezentacje multimedialne.
- M_3. Referaty studentów.

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

- W_1. Zaliczenie z oceną na podstawie obecności; W_2. aktywności w zajęciach i dyskusji;

W_3. przygotowanych referatów wprowadzających w zagadnienia kolejnych zajęć.

Lektury podstawowe:

- ☐ Wojciech J. Burszta, *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1998.
- ☐ James Clifford, *Praktyki przestrzenne: badania terenowe, podróże i praktyki dyscyplinujące w antropologii*, w: *Badanie kultury*, red. M. Kempny, E. Nowicka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- ☐ Anna Kwaśniewska, *Współczesne pielgrzymowanie*, w: *Podróż i miejsce w perspektywie antropologicznej*, red. D. Rancew-Sikora, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2009, s. 277-290.
- ☐ Antoni Mączak, *Peregrynacje, wojaże, turystyka, Książka i Wiedza*, Warszawa 2001.
- ☐ Piotr Pawliszak, *Narracyjne konstruowanie społecznego świata podróżników*, w: *Podróż i miejsce*, jw., s. 107-126
- ☐ Krzysztof Podemski, *Antropologia turystyki*, w: *Turystyka w naukach humanistycznych*, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 48-64.
- ☐ Krzysztof Podemski, *Socjologia podróży*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2005.
- ☐ John Urry, *Spojrzenie turysty*, przeł. A. Szulżycka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- ☐ Anna Wiczorkiewicz, *Apetyt turysty. O doświadczaniu świata w podróży*, Universitas, Kraków 2008.
- ☐ Leszek Zinkow, *Transgresja - podróż i passage*, w tegoż, *Egipt circa 1850. Orient i transgresje*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014, s. 53-77.

Lektury uzupełniające:

- ☐ J.R.L. Anderson, *The Ulysses Factor. The exploring instinct in man*, Hodder and Stoughton, London 1970.
- ☐ Lionel Casson, *Podróże w starożytnym świecie*, przeł. A. Flasińska, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 1981.
- ☐ Marcin Czerwiński, *Utopia antropologiczna*, w tegoż, *Kultura i jej badanie*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 1985, s. 87-131.
- ☐ *Europejczyk w podróży 1850-1939*, red. E. Ihnatowicz, S. Ciara, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2010 (wybrany artykuł).
- ☐ Ewa Krawczak, *Antropologia kulturowa: klasyczne kierunki, szkoły i orientacje*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2006.
- ☐ Roman Krzywy, *Wędrowki z Mnemozyne. Studia o topice dawnego podróżopisarstwa*, Wydawnictwo Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa 2013.
- ☐ Antoni Mączak, *Odkrywanie Europy. Podróże w czasach renesansu i baroku*, Wydawnictwo Novus Orbis, Gdańsk 1998.
- ☐ *Metamorfozy podróży. Kultura i tożsamość*, red. J. Sztachelska, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2012 (tu: H. Voisine-Jechova, *Spojrzenie na podróż - odgłosy literatury, pryzmat sztuki oraz Halina Kubicka, Dyskurs podróżniczy w literaturze popularnej. Rekonesans*).
- ☐ Kinga Siewior, *Odkrywcy i turyści na afrykańskim szlaku. Fotografia w polskim reportażu podróżniczym XX wieku*, Wydawnictwo Universitas, Kraków 2012 (wybrany rozdział).
- ☐ Zofia Sinko, *Wstęp*, w: Laurence Sterne, *Podróż sentymentalna przez Francję i Włochy*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 2009.
- ☐ *Sztuka i podróżowanie. Studia teoretyczne i historyczno-artystyczne*, red. P. Krasny, D. Ziarkowski, Wydawnictwo Proksenia, Kraków 2009 (wybrany artykuł).
- ☐ *Turystyka w kulturze. Kultura w turystyce*, red. T. Homa, K. Duda, Wydawnictwo Episteme, Kraków 2011 (wybrany artykuł).

☐ Bernhard Waldenfels, Podstawowe motywy fenomenologii obcego, przeł. J. Sidorek, Oficyna Naukowa (seria: Terminus 51), Warszawa 2009.

☐ Katarzyna Warmińska, Podróże po światach etnicznych - refleksje antropologiczne, w: Podróż i miejsce, jw., s. 221-228.

☐ Wokół reportażu turystycznego, t. 1-2, red. D. Rott, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2004-2007 (wybrany artykuł).

Uwagi: